

Het onderwijssysteem van

Oostenrijk

beschreven en vergeleken met
het Nederlandse systeem

Dit document geeft informatie over het onderwijssysteem van Oostenrijk. We leggen uit wat het Nederlandse equivalent is van de meest voorkomende diploma's uit Oostenrijk met als doel: toelating tot het Nederlands hoger onderwijs.

Disclaimer

We doen ons best om de informatie zo up-to-date mogelijk te houden. We aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor schade die is ontstaan als gevolg van fouten of onvolledige informatie in deze documenten.

Copyright

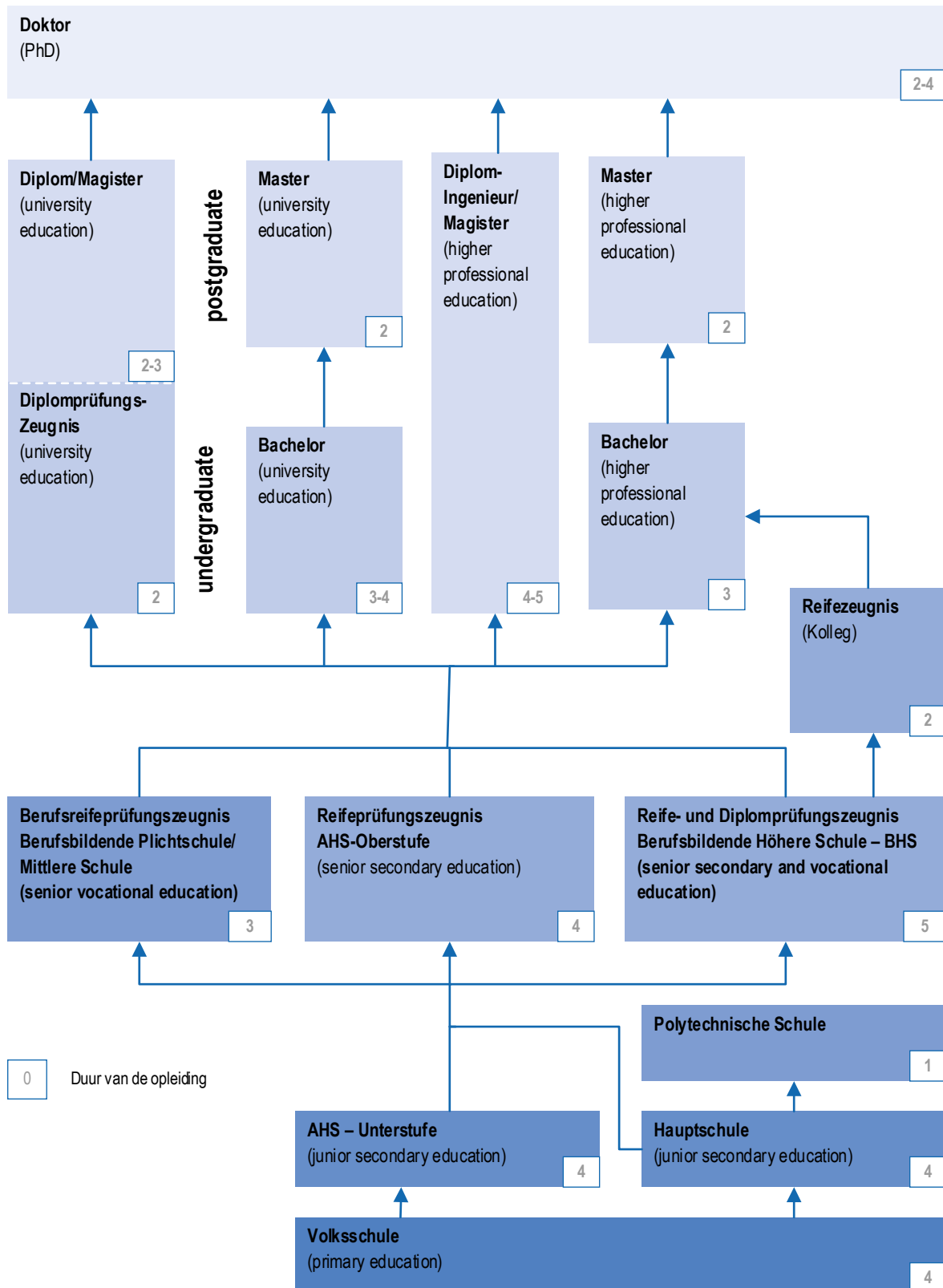

Op deze publicatie, met uitzondering van het beeldmateriaal, is de Creative Commons Naamsvermelding NietCommercieel 3.0 Unported-licentie van toepassing. Ga naar www.nuffic.nl/onderwerpen/copyright voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.

■   **Achtergrond**

- **Land:** Oostenrijk, officieel de Republiek Oostenrijk (*Republik Österreich*).
- **Verantwoordelijk voor onderwijs:** het Oostenrijkse onderwijs valt onder de jurisdictie van zowel het federale *Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung* (*Federal Ministry of Education, Science and Research*), als van de onderwijsministeries van de *Bundesländer*. Voor opleidingen op het gebied van de landbouw en natuurlijke omgeving is het *Bundesministerium für Nachhaltigkeit und Tourismus* (*Federal Ministry for Sustainability and Tourism*) verantwoordelijk.
- **Lid Europese Unie:** lid van de EU sinds 1995.
- **Bolognaproces:** Oostenrijk is sinds 1999 lid van het Bolognaproces en de Europese Hogeronderwijsruimte (EHEA). Vanaf 1999 is het universiteiten wettelijk toegestaan om bachelor- en masteropleidingen aan te bieden. Sinds 2002 mogen Oostenrijkse instellingen *joint degrees* in samenwerking met buitenlandse instellingen verlenen. Momenteel zijn alle universitaire opleidingen en opleidingen aan de *Fachhochschulen* ingericht volgens de bachelor-masterstructuur. Voor meer informatie, zie de pagina over Oostenrijk op de [EHEA-website](#).
- **Internationale verdragen:** het equivalentieverdrag tussen Nederland en Oostenrijk van 1985 geldt voor zowel het wetenschappelijk onderwijs als het hoger beroepsonderwijs. Het houdt in dat met het oog op verdere studie of promotie vrijstelling is verleend van Nederlandse examens op grond van Oostenrijkse examens in de overeenkomstige studierichtingen; vrijstelling moet ook worden verleend van studieperiodes van gelijke duur. Oostenrijk heeft de Lissabon Erkenningsconventie van 1997 ondertekend en geratificeerd.
- **Leerplicht:** 6 tot 15 jaar; leerlingen kunnen die periode ook volgen aan particuliere scholen, als deze over het *Öffentlichkeitsrecht* beschikken.
- **Voertaal onderwijs:** de voertaal is in principe Duits, hoewel er ook tweetalig basis- en algemeen vormend voortgezet onderwijs wordt gegeven aan de Sloveense, Hongaarse en Kroatische minderheden. Er zijn instellingen voor particulier hoger onderwijs die ook Engelstalige opleidingen aanbieden.
- **Academisch jaar:** oktober tot en met juni (2 semesters).

■ **Stroomschema: onderwijssysteem Oostenrijk**

■ Waarderingstabel

In dit overzicht staan links de buitenlandse diploma's die het meest voorkomen. De andere kolommen tonen de Nederlandse waardering met de vergelijkbare niveaus in het Nederlandse en Europese kwalificatieraamwerk.

Buitenlands diploma	NQR-niveau	Nederlandse waardering en NLQF-niveau	EQF-niveau
<i>Berufsreifeprüfungszeugnis</i>	-	mbo-diploma (kwalificatieniveau 2 of 3)	2/3
<i>Reife- und Diplomprüfungszeugnis</i>	5	vwo-diploma voor het algemeen vormende deel	4+
<i>Reifezeugnis/ Reifeprüfungszeugnis</i>	-	vwo-diploma	4+
<i>Bachelor (Universität)</i>	6	bachelorgraad in het wo	6
<i>Bachelor (FH)</i>	6	bachelorgraad in het hbo	6
<i>Diplom-Ingenieur (FH)/ Magister (FH)</i>	-	bachelor- of mastergraad in het hbo	6/7
<i>Magister/Diplom (Universität)</i>	7	mastergraad in het wo	7
<i>Master (Universität)</i>	7	mastergraad in het wo	7
<i>Master (FH)</i>	7	mastergraad in het hbo	7

NB

- Dit is een globaal advies waaraan je geen rechten kunt ontleen.
- [NQR](#) = *Nationale Qualifikationsrahmen*, NLQF = Nederlands kwalificatieraamwerk, [EQF](#) = Europees kwalificatieraamwerk.
- Het EQF/[NLQF-niveau](#) zegt niet zozeer iets over de studie-inspanning of -inhoud, maar wel over wat iemand kan en weet als een bepaald leerproces is afgerond.
- Informatie over de Nederlandse waarderingen staat op onze website: [onderwijs en diploma's Nederland](#).
- [SBB, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven](#), waardeert buitenlandse diploma's en opleidingen op vmbo- en mbo-niveau. De waardering kan afwijken wanneer SBB het diploma waardeert voor toelating tot het mbo of de arbeidsmarkt.

■ Basis- en voortgezet onderwijs

Basisonderwijs

Het basisonderwijs wordt in Oostenrijk gegeven aan de *Volksschule* (leeftijdsgroep van 6 tot 10 jaar).

Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs bestaat uit:

- een onderbouw, de *Unterstufe* (klassen 5-8, voor 10- tot 14-jarigen); en
- een bovenbouw, de *Oberstufe* (klassen 9-12 of 9-13, voor 14- tot 18-jarigen of 14- tot 19-jarigen).

Tot de *Unterstufe* behoren de *Unterstufe* van de *Allgemeinbildende Höhere Schule* (AHS) en de gehele *Hauptschule*. Na het 8e jaar van de *Hauptschule* kunnen leerlingen ook de 1-jarige *Polytechnische Schule* volgen om de 9-jarige leerplicht te voltooien.

De *Oberstufe* bestaat uit de volgende schooltypen:

- algemeen vormend voortgezet onderwijs; en
- beroepsgericht voortgezet onderwijs.

Algemeen vormend voortgezet onderwijs

Er bestaan 2 vormen van de *Allgemeinbildende Höhere Schule* (AHS), 1 met zowel de *Unterstufe* als *Oberstufe* en 1 met alleen de *Oberstufe* (het *Oberstufenrealgymnasium*).

De 4-jarige *Oberstufe* kent 3 profielen:

- het *Gymnasium* (met onder andere Latijn en naar keuze Grieks of een 2^e moderne taal);
- het *Realgymnasium* (met onder andere wiskunde en andere exacte vakken, Latijn is facultatief);
- het *Wirtschaftskundliches Realgymnasium* (met onder andere economie, psychologie en filosofie, Latijn is facultatief).

Het eindexamen (*Reifeprüfung*) bestaat uit mondelinge en schriftelijke dealexamens in minstens 4 vakken (waaronder Duits, wiskunde en een vreemde taal). Het *Reifezeugnis* of *Reifeprüfungszeugnis* biedt toelating tot elke vorm van hoger onderwijs.

Het *Reifezeugnis* of *Reifeprüfungszeugnis* is qua niveau vergelijkbaar met een vwo-diploma.

Beroepsgericht voortgezet onderwijs

De *Berufsbildende Höhere Schule* (BHS) en *Bildungsanstalt für Kindergarten/Sozialpädagogik* verzorgen 5-jarige gecombineerde algemeen vormende en beroepsgerichte opleidingen, waarmee leerlingen het *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* kunnen behalen. Dit getuigschrift biedt zowel toelating tot elke vorm van hoger onderwijs als tot verschillende (gereguleerde) beroepen. In het geval van een aansluitende studierichting aan de *Fachhochschule* kunnen vrijstellingen van ten hoogste 1 jaar worden verleend. Veel voorkomende schooltypen binnen de BHS zijn de *Handelsakademie* en de *Höhere technische und gewerbliche Lehranstalten*.

Het *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* is qua niveau vergelijkbaar met een vwo-diploma voor het algemeen vormende deel.

Daarnaast kunnen leerlingen sinds 1997 aan de *Berufsbildende Pflichtschule* (*Berufslehre und Berufsschule*) en *Berufsbildende Mittlere Schule* beroepsonderwijs volgen, waarmee ze in Oostenrijk ook toelating kunnen krijgen tot het hoger onderwijs. Daarvoor moeten leerlingen na het afronden van de (minstens 3-jarige) beroepsopleiding de *Berufsreifeprüfung* afleggen in 4 vakken, waaronder Duits, wiskunde en een vreemde taal. Het *Berufsreifeprüfungszeugnis* biedt toelating tot elke vorm van hoger onderwijs.

Het *Berufsreifeprüfungszeugnis* is qua niveau vergelijkbaar met een mbo-diploma op kwalificatieniveau 2 of 3, afhankelijk van de opleidingsduur en richting.

Postsecundair onderwijs

Een categorie apart is het *Kolleg*, waar 2-jarige opleidingen in economische, technologische en toeristische richtingen worden verzorgd. Het *Reifezeugnis* geeft toegang tot het *Kolleg*. Het afsluitend getuigschrift van het *Kolleg* wordt ook *Reifezeugnis* genoemd. De opleiding bestaat alleen uit beroepsgerichte vakken.

■ Toelating tot hoger onderwijs

Het *Reifezeugnis*, *Reife- of Diplomprüfungszeugnis* en het *Berufsprüfungszeugnis* bieden toelating tot elke vorm van hoger onderwijs.

De *Reifeprüfung*, *Berufsreifeprüfung*, net als een afgeronde beroepsopleiding plus relevante beroepservaring, bieden toelating tot de *Fachhochschulen (Universities of Applied Sciences)*.

■ Hoger onderwijs

Het Oostenrijkse hoger onderwijs heeft een binair stelsel: er is onderscheid tussen wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs.

Soorten instellingen

In Oostenrijk verzorgen 4 [soorten instellingen](#) het hoger onderwijs:

- *Öffentliche Universitäten/Public Universities* (22)
- *Fachhochschulen/Universities of Applied Sciences* (21)
- *Privatuniversitäten/Private Universities* (16)
- *Pädagogischen Hochschulen/University colleges of teacher education* (14)

Sinds 2004 bieden universiteiten en *Fachhochschulen* bachelor- en masteropleidingen aan.

■ Universitair onderwijs

Tot het openbaar universitair onderwijs horen de volgende instellingen: algemene *Universitäten*, *Medizinische Universitäten*, *Technische Universitäten*, *Theologische Hochschulen*, universiteiten voor kunstonderwijs en universiteiten die gespecialiseerd zijn in mijnbouw, economie, bodemcultuur of diergeneeskunde.

Studenten kunnen de volgende diploma's behalen:

- *Magister/Diplom*
- Bachelor
- Master
- PhD

Magister/Diplom

De [duur](#) van deze traditionele opleidingen is gewoonlijk 4 tot 4½ jaar. Technische en natuurwetenschappelijke opleidingen en sommige opleidingen in het kunstonderwijs duren evenwel 5 jaar en (dier)geneeskunde 6 jaar.

De studie bestaat gewoonlijk uit 2 gedeelten (*Studienabschnitte*):

1. *Studienabschnitt* en 2. *Studienabschnitt*, die elk door een *Diplomprüfung* worden afgerond (de eerste meestal na 2 jaar). Na afronding van elke *Diplomprüfung* ontvangen studenten een *Diplomprüfungszeugnis*.

De opleidingen worden afgerond met de volgende titels:

- *Diplom*: opleidingen in de technische richtingen worden gewoonlijk met de titel *Diplom-Ingenieur* afgerond, in uitzonderingsgevallen met *Mag. techn.*
- *Doktor*: opleidingen in de algemene geneeskunde en tandheeskunde worden respectievelijk met de titel *Dr. med. univ.* en *Dr. med. dent.* afgerond.
- *Magister*: opleidingen in alle overige richtingen worden afgerond met de titel *Magister* met een algemene aanduiding van de studierichting:
  - *Magister/Magistra der Philosophie* (*Mag. phil.*) voor de taal- en cultuurwetenschappen;
  - *Magister/Magistra der Naturwissenschaften* (*Mag. rer.nat.*) voor de technische opleidingen;
  - *Magister/Magistra der Künste* (*Mag. art.*) voor de muziek en kunstopleidingen.

Een wetenschappelijke scriptie (*Diplomarbeit*) is een verplicht onderdeel van de opleiding. Na het succesvol afleggen van het examen ontvangen de studenten een diploma met daarop vermeld het type opleiding dat is afgerond, de behaalde academische graad en de wetteksten die van toepassing zijn op het diploma.

Het universitaire diploma met de academische graad *Magister* of *Diplom* is qua niveau vergelijkbaar met een mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs.

Bachelor

De duur van de bacheloropleiding aan de universiteiten is 3 jaar (180 [ECTS](#)), in uitzonderlijke gevallen 4 jaar (240 ECTS). Studenten ronden de opleiding af met de graad van *Bachelor* (BA/BSc).

De *Bachelor* (BA/BSc) behaald aan een universiteit is qua niveau vergelijkbaar met een bachelorgraad in het wetenschappelijk onderwijs.

Master

De daaropvolgende masteropleidingen duren 2 jaar (120 ECTS). De masteropleiding wordt afgerond met een *Master's examination* (*Masterprüfung*). Goedkeuring van de masterscriptie is een voorwaarde om deel te mogen nemen

aan dit examen. De opleiding wordt afgerond met de graad van *Master* (MA/MSc).

De *Master* (MA/MSc) behaald aan een universiteit is qua niveau vergelijkbaar met een mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs.

PhD

Toegang tot de promotie geven alle afsluitende universitaire examens, behalve die van de bacheloropleidingen.

De *Doktoratsstudium* duurt doorgaans 2-4 jaar. Het schrijven van een dissertatie (*Dissertation*) en het verrichten van zelfstandig onderzoek is voorwaarde om de promotie te kunnen afronden. Voor een kunstopleiding is het maken van een kunstwerk voorwaarde om de *Doktor-graad* te kunnen behalen.

De promotie wordt afgerond met verlening van de graad van *Doktor* met een algemene aanduiding van de studierichting, zoals *Doktor/Doktorin der Philosophie* (Dr. phil.), *Doktor/Doktorin der Naturwissenschaften* (Dr. rer. nat.), *Doktor/Doktorin der Rechtswissenschaften* (Dr. iur.) en *Doktor/Doktorin der Sozial- und Wirtschaftswissenschaften* (Dr. rer. soc. oec).

■ Hoger beroepsonderwijs

Opleidingen in het hoger beroepsonderwijs worden aangeboden door *Fachhochschulen* in de volgende sectoren: economie, toerisme, techniek, gezondheidszorg, sociaalagogiek, media en design. Lerarenopleidingen aangeboden door *Pädagogische Akademien* maken tegenwoordig ook deel uit van het hoger onderwijs in Oostenrijk.

Diplom-Ingenieur (FH)/Magister (FH)

Deze opleidingen hebben een [duur](#) van 4 tot 5 jaar, inclusief een stage-semester (*Berufspraktikum*). In technische richtingen wordt de titel van *Diplom-Ingenieur* (FH) verleend, in alle andere richtingen de graad van *Magister* (FH).

Deze getuigschriften bieden ook toelating tot de promotie aan de universiteit. De duur van de promotie wordt dan verlengd met het verschil in duur tussen de opleiding aan de *Fachhochschule* en die aan de universiteit.

De *Diplom-Ingenieur* (FH)/*Magister* (FH) behaald aan een *Fachhochschule* is qua niveau vergelijkbaar met een bachelor- of mastergraad in het hoger beroepsonderwijs.

Bachelor (FH)

De [duur](#) van de bacheloropleidingen aan de *Fachhochschule* is 3 jaar (180 [ECTS](#)). Na afronding van de opleiding wordt de graad van *Bachelor (FH)* verleend.

De *Bachelor (FH)* behaald aan een *Fachhochschule* is qua niveau vergelijkbaar met de bachelorgraad in het hoger beroepsonderwijs.

Master (FH)

De daaropvolgende masteropleidingen duren 2 jaar (120 ECTS). Na afronding van de opleiding krijgen studenten de graad van *Master (FH)*. Dit getuigschrift biedt ook toelating tot het promotietraject.

De *Master (FH)* behaald aan een *Fachhochschule* is qua niveau vergelijkbaar met een mastergraad in het hoger beroepsonderwijs.

Beoordelingssystemen

In cijfers	Omschrijving	Betekenis
1	<i>Sehr gut</i>	Uitstekend
2	<i>Gut</i>	Goed
3	<i>Befriedigend</i>	Ruim voldoende
4	<i>Genügend</i>	Voldoende
5	<i>Nicht genügend</i>	Onvoldoende

ECTS

In 1999 werd *European Credit Transfer and Accumulation System* (ECTS) geïmplementeerd in alle bachelor- en masteropleidingen en sinds 2002 ook in de traditionele *Diplom/Magister*-opleidingen. Meer informatie over het ECTS staat in de [ECTS-gebruikershandleiding](#) (in het Engels) van de Europese Commissie.

Meer informatie over de waarde van buitenlandse cijfers staat op [onze website](#).

Kwalificatieraamwerken

In maart 2016 nam Oostenrijk het nationale kwalificatieraamwerk in gebruik. Het *Nationale Qualifikationsrahmen* (NQR) heeft 8 niveaus. Elk niveau staat beschreven onder [NQR-Qualifikationsniveaus I bis VIII](#).

Er is meer informatie te vinden op deze website van het coördinatiepunt voor het Oostenrijkse nationale kwalificatieraamwerk: [Koordinierungsstelle für den NQR | Österreich](#) (Duitstalig) en [Coordination Point for the NQF | Austria](#) (Engelstalig).

Accreditatie en kwaliteitszorg

Het [Agentur für Qualitätssicherung und Akkreditierung Austria](#) (AQ Austria) is verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg en accreditatie in Oostenrijk.

De erkenning van onderwijsinstellingen is gebaseerd op de Oostenrijkse *Universities Act 2002*. Zie ook het [overzicht van erkende instellingen](#) verzorgd door het *Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung*.

In 2000 trad de *Universitäts-Akkreditierungsgesetz* in werking, die het particuliere en door buitenlandse instellingen in Oostenrijk aangeboden universitaire onderwijs reguleert.

■ Documenten controleren

Voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs moeten studenten het diploma en het vakkenoverzicht tonen. Van de documenten uit Oostenrijk is geen vertaling vereist.

Hoger onderwijs

Voor het hoger onderwijs geldt dat de student het eindexamen overlegt met daarop de vermelding van de academische graad die na het afsluitende examen is uitgereikt. Een vakkenoverzicht is ook vereist. Als studenten een traditionele universitaire opleiding hebben voltooid, moeten ze ook de resultaten (*Diplomprüfungszeugnis*) van de *Studienabschnitt* overleggen.

Diplomasupplement

Sinds 2003 is het diplomasupplement (in het Duits en Engels) op verzoek beschikbaar voor studenten.

Meer informatie over het *Diploma Supplement* (DS) staat op de [Europass-website](#), inclusief [voorbeelden van diplomasupplementen](#).

Diplomawaardering

Nuffic beoordeelt een diploma volgens de principes van de [Lissabon Erkenningsconventie](#) (1997). Een praktische uitwerking van deze uitgangspunten is het Europese [EAR handboek \(manual\)](#).

■ Overzicht hogeronderwijsinstellingen

Het Oostenrijkse *Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung* (*Federal Ministry of Education, Science and Research*) heeft een [overzicht van het Oostenrijkse systeem voor hoger onderwijs](#) (in het Duits). De informatie is er ook in het [Engels](#).

De website biedt ook overzichten (in het Duits of Engels) per soort instelling:

- [Offentliche Universitäten/Public universities](#)
- [Fachhochschulen/Universities of applied sciences](#)
- [Privatuniversitäten/Private universities](#)
- [Pädagogischen Hochschulen/University colleges of teacher education](#)

■ Handige websites

- Het Oostenrijkse [Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung \(BMBWF\)/Federal Ministry of Education, Science and Research](#), dit is ook de Oostenrijkse [Enic-Naric](#), biedt onder meer [informatie over studeren in Oostenrijk](#).
- Het coördinatiepunt voor het Oostenrijkse nationale kwalificatieraamwerk: [Koordinierungsstelle für den NQR | Österreich \(NKS\)/Coordination Point for the NQF | Austria \(NCP\)](#).
- [Die Agentur für Qualitätssicherung und Akkreditierung Austria \(AQ Austria\)](#). Of de Engelstalige website: [the Agency for Quality Assurance and Accreditation Austria \(AQ Austria\)](#).

■ Begrippenlijst

- **Bolognaproces:** Het proces dat is gestart nadat 29 Europese ministers van Onderwijs de 'Bologna Declaration' hebben getekend in 1999, waarmee ze onder meer afspraken om een Europese ruimte voor hoger onderwijs (*European Area for Higher Education – EHEA*) te creëren: "Een open ruimte die studenten, afgestudeerden en hogeronderwijs personeel in staat stelt te profiteren van ongehinderde mobiliteit en gelijke toegang tot hoger onderwijs van hoge kwaliteit." Daaronder valt het opzetten van een systeem gebaseerd op 2 fases, *undergraduate* en *graduate*, ook wel de bachelor-masterstructuur genoemd. In 2003 is een [derde cyclus](#) toegevoegd voor doctoraalopleidingen. Momenteel heeft de EHEA [48 leden](#).
- **Duur:** De nominale opleidingsduur, dat wil zeggen de lengte van de voltijdopleiding (geen deeltijd) zonder studievertraging.
- **Graduate-opleiding:** Een opleiding in het hoger onderwijs na afronding van een bachelorgraad. Zie ook de beschrijving in de Nuffic Glossary: [graduate](#).
- **Lissabon Erkenningsconventie:** Het verdrag over de erkenning van kwalificaties in het hoger onderwijs in de Europese regio, werd in 1997 opgesteld door de Raad van Europa en Unesco. Het doel is om eerlijke erkenning te bevorderen tussen de partijen die de conventie hebben bekrachtigd. Lees meer op de [website van de Raad van Europa](#).
- **Undergraduate-opleiding:** Een opleiding voor een bachelorgraad. Zie ook de beschrijving in de Nuffic Glossary: [undergraduate](#).